

1. INTRODUCCIÓ*

Els repartiments medievals conservats per als diferents territoris espanyols han suposat des de fa molt de temps una font a la qual molts historiadors s'han aproximat amb atenció i deteniment per la valuosa informació que proporcionen. El contingut que s'inclou en ells ha permès un millor coneixement del procés de colonització feudal que es va dur a terme en els regnes cristians peninsulars a mesura que aquests conquerien dominis als musulmans. Així doncs, són moltes les investigacions que s'han centrat en aquest procés des de diverses perspectives. Seria llarg, i no és l'objecte d'aquest llibre donar una relació de les diferents obres publicades al respecte, però sí que podríem assenyalar que els repartiments han sigut abordats des de diverses perspectives. En aquest sentit les dades que proporcionen han permès dur a terme treballs referents a aspectes tant demogràfics com econòmics o socials, per citar-ne alguns.

Una de les principals línies d'investigació, la de la qüestió del poblament de les noves contrades peninsulars guanyades al poder islàmic, ha generat nombrosos estudis dins de la historiografia medieval. D'aquesta manera s'han tractat diferents elements com per exemple els models de distribució

(*) El present llibre s'ha realitzat dins de les tasques desenvolupades com a becari d'investigació de la Generalitat Valenciana en el seu programa de formació de personal investigador. L'origen del mateix es troba en el treball realitzat per a l'obtenció del Diploma d'Estudis Avançats que porta per títol "Estudi antroponímic del llibre del repartiment d'Oriola", dirigit pel professor José Vicente Cabezuelo Pliego i defensat a la Universitat d'Alacant al novembre de 2008, el qual va obtenir la màxima qualificació. Per aquest motiu voldria agrair a diverses persones el fet d'haver-me aconsellat i haver-me facilitat la feina en tot moment. Així, sols tinc paraules d'agraïment cap als professors de l'Àrea d'Història Medieval de la Universitat d'Alacant José Vicente Cabezuelo Pliego, Juan Leonardo Soler Milla, Juan Antonio Barrio, José Hinojosa Montalvo i Miguel Ángel González, així com al professor Vicent Martines, responsable del projecte en el qual he desenvolupat la meua tasca, i als meus companys de beca Hector Garcia i Cèlia Sancho. A Xavier Casero per les seues correccions. Finalment, no voldria deixar de manifestar el meu agraïment a altres persones que han estat amb mi durant tota la feina recolzant-me i ajudant-me en tot moment: Joan, Nèstor, Sandra, Luismi, Mamen, David, Macarena i Kike, a tots gràcies.

de terres, les fases d'ocupació, l'aparició de nuclis de població i, per descomptat, l'origen tant social com territorial de les gents que s'assentaren als espais annexionats. L'existència de documents on es registren els repartiments de propietats ha permès, en la majoria dels casos en què s'han conservat, obtenir llistats nominals d'individus que han donat peu a poder rastrear mitjançant els seus noms i cognoms quin era el territori de procedència d'aquests colons¹.

Per al cas d'Oriola, objecte del nostre treball, la conservació dels documents on es recullen les distribucions de terres i els beneficiaris d'aquestes ha donat lloc al fet que diversos autors hagen tocat aquest assumpte des de fa dècades. Així, hi ha diverses publicacions que se centren a conèixer l'origen dels pobladors cristians que s'instal·laren en aquesta localitat entre mitjan segle XIII i començaments del segle XIV². En aquest sentit, el llibre que presentem a continuació té com a objectiu central tornar a revisar l'origen dels colons que apareixen als llistats dels repartiments. La nostra tasca no suposa, per tant, cap novetat quant al tema d'estudi. Tot i això, dues són les motivacions que ens han mogut a submergir-nos en els repartiments oriolans. Per una banda, una de les justificacions d'aquest treball la donen els historiadors Torres Fontes i Veas Arteseros, autors d'un dels treballs sobre aquest tema. Segons conclouen aquests investigadors, l'alt nombre d'individus l'origen del qual és indeterminat fa necessari un estudi més detallat amb l'objectiu d'intentar establir amb una major precisió la procedència dels nous pobladors³. L'altre aspecte és l'aparició d'una nova distribució de terres, de la qual es tenien notícies gràcies als Annals de mossèn Pedro Bellot, però que encara no s'havia trobat⁴. Aquest repartiment, del qual parlarem amb més deteniment en altre dels apartats del llibre, va tenir lloc en 1330, ja sota sobirania aragonesa, i va ser donat a conèixer recentment pel professor J. A. Barrio Barrio⁵. Aquesta nova troballa ha suposat ampliar el conjunt d'individus subjectes d'anàlisi, al temps que ens ha permès projectar una visió més apro-

1. Alguns treballs d'aquest tipus són *Els fundadors del Regne de València*, València, 1999, d'E. Guinot Rodríguez, i *El Repartimiento de Lorca*, Múrcia, 1994, de J. Torres Fontes, per posar alguns exemples.

2. J. Torres Fontes i F. Veas Arteseros, "La procedencia de los repobladores en el repartimiento de Orihuela" en *Miscelánea Medieval Murciana*, XIII, Múrcia, 1986, pàg. 13-27. E. Guinot Rodríguez, *Op. cit.*

3. J. Torres Fontes i F. Veas Arteseros, *Op. Cit.* pàg. 27.

4. P. Bellot, *Anales de Orihuela (siglos XIV-XVI)*, Múrcia, 2001, pàg. 14.

5. J. A. Barrio Barrio, "Un repartimiento inédito, el repartimiento de Orihuela de 1330" dins de *VI Estudios de Frontera. Población y poblamiento. Homenaje a Manuel González Jiménez*. Jaén, 2006, pàg. 79-92.

fundida de la imatge global que va suposar la colonització de les contrades oriolanes.

Així doncs, aquests dos factors ens ha fet tornar sobre un aspecte, si més no, de gran interès, amb l'objectiu no només d'esbrinar la procedència dels primers colons cristians d'Oriola, sinó també amb el propòsit de conèixer quins eren els seus patrons de denominació i clarificar, el màxim possible, els aspectes referents a la llengua predominant de la població. Característiques aquestes d'una colonització que a Oriola va tenir uns elements que la singularitzaren en comparació amb altres territoris, si tenim en compte les dues unitats polítiques a les quals va pertànyer després de l'annexió: el Regne de Múrcia i el de València.